

Особливості психічних станів працівників органів внутрішніх справ, які повернулись із зони проведення антитерористичної операції

Козлова А.Г., слухач ННІЗН НАВС

Науковий керівник: доктор психологічних наук, доцент Кудерміна О.І.

В умовах сучасного реформування органів внутрішніх справ постає актуальним питання розгляду особливостей психічних станів працівників ОВС, які повернулись із зони АТО. Необхідно констатувати, що поряд з отриманням бойового досвіду працівники також зазнають і психічних травм.

Нажаль, даному питанню приділяється недостатня увага, з огляду на притаманні для сьогодення тенденції реформування системи ОВС в напрямі наближення її діяльності до європейських стандартів.

Водночас, цілеспрямований рух у напрямку реформування потребує підготовки та спрямування особового складу до професійної діяльності в новому руслі. Зазначене зумовлює необхідність окреслення очікуваних трансформацій: по-перше, соціальних, економічних та політичних засад правоохоронної діяльності, а, по-друге, її психологічних основ. Останні передбачають наявність високого рівня психологічної підготовленості особового складу до виконання функціональних обов'язків після перебування в зоні АТО.

Перебуваючи в зоні АТО працівники ОВС перебувають в постійному напруженні, яке пов'язане з виникненням екстремальної ситуації.

Надзвичайні (екстремальні) ситуації характеризуються, насамперед, надсильним впливом на психіку людини, що викликає у неї травматичний стрес. Психологічні наслідки травматичного стресу в крайньому своєму прояві виражаються в посттравматичному стресовому розладі (ПТСР), що виникає як затяжна або відстрочена реакція на ситуації, пов'язані з серйозною загрозою для життя чи здоров'я.

Інтенсивність стресогенного впливу в ситуаціях, пов'язаних із загрозою існуванню людини, буває настільки велика, що особистісні особливості або попередні невротичні стани вже не грають вирішальної ролі в генезі ПТСР. Звичайно, їх наявність може сприяти розвитку, відобразитися в клінічній картині ПТСР, проте останнє може розвинути в катастрофічних обставинах практично у кожної людини навіть при повній відсутності явної особистісної схильності.

Нами було проведено психодіагностичне дослідження працівників полку спеціального призначення громадської безпеки («Беркут»), які перебували в зоні АТО, з метою визначення особливостей психологічних станів.

Вибірка складалась з 30 чоловік, які перебували в зоні АТО 30 днів, з моменту повернення минуло 5 місяців, чоловіки віком від 21 до 37 років, діапазон стажу роботи в ОВС складає від 2 до 16 років.

Дослідження проводилось за методиками: Спілберга-Ханіна (на визначення рівня тривожності), Шкала оцінки впливу травматичної події (IMPACT OF EVENT SCALE-R - IES-R), опитувальник Бека (для оцінки депресії).

Середні значення отриманих результатів показали, що група має помірний рівень особистісної та реактивної тривожності, відсутність депресивних станів та низький рівень впливу травматичної події. Дані свідчать про те, що психологічний стан працівників через 5 місяців

відмічається як стабільний, лише три працівники з даної вибірки мають ознаки депресивного стану, підвищений рівень тривожності та високий рівень впливу травматичної події.

За допомогою кореляційного аналізу було виявлено, що при підвищенні рівня впливу травматичної події підвищується рівень депресії (0,432 при $p=0,05$), а при підвищенні рівня депресії підвищується рівень особистісної тривожності (0,600 при $p=0,05$). Цікавим залишився факт, що а ні вік, а ні стаж роботи не впливають на рівні депресії, тривожності та впливу травматичної події.

Узагальнюючи отримані результати, ми знаходимо підтвердження того, що навіть при певній готовності до екстремальних ситуацій у працівників ОВС виникають деякі зміни психологічного характеру пов'язані з перебуванням в екстремальних ситуаціях.

Виявлені нами особливості психічних станів у працівників, які перебували в зоні АТО є складовими посттравматичного стресового розладу. Людині притаманне прагнення до екзистенціальної безпеки. Значні культурні зрушення, загибель людей підчас проведення антитерористичної операції додають працівникам кризу глибоко внутрішнього, особистісного характеру, породжуючи так звану кризову свідомість. До неї звичайно відносять свідомість, що характеризується таким набором ознак: занепокоєння, тривожність, страх, невпевненість у завтрашньому дні, явно чи неявно виражене песимістичне сприйняття дійсності.

Узагальнюючи проведення дослідження, можна дійти висновку, що на даному етапі існує реальна необхідність підвищення якісного рівня надання психологічної допомоги консультативного та психотерапевтичного характеру працівникам органів внутрішніх справ, які збираються, перебувають чи повернулись із зони АТО.

Список використаних джерел:

1. Владислава Н. Особенности краткосрочной интенсивной психотерапии и подготовки психологических кадров для работы в экстремальных ситуациях // Доклады X итоговой конференции Европейской ассоциации психотерапии европейского конгресса по психотерапии. Москва, 1–4 июля 2001.
2. Котенев И. О. Психологические реакции работников милиции в чрезвычайных обстоятельствах и постстрессовые состояния: предупреждение и психологическая коррекция // Психопедагогика в правоохранительных органах, 1996, №1(3), с. 76–84.
3. МКБ-10. Классификация психических и поведенческих расстройств. Исследовательские диагностические критерии. ВОЗ, Женева, СПб. 1995.
4. Посттравматичні стресові розлади: діагностика, лікування, реабілітація/методичні рекомендації [уклад.: Волошин В.П. та ін.] – Харків, 2002. – 47с.
5. Тарабрина Н. В., Лазебная Е. О., Зеленова М. Е. и др. Психологические характеристики лиц, переживших военный стресс // Труды Института психологии РАН. М., 1997. С. 254–262.

Особливості емоційного розвитку студентів з різним типом темпераменту

Пртика Б.В., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: доктор психологічних наук, професор Хохліна О.П.

Об'єктом теоретико-емпіричного дослідження була емоційна сфера психіки студентів, предметом – особливості емоційного розвитку студентів з різним типом темпераменту. Мета дослідження – виявити наявність